

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Tribunal Poenitentiae Sev Libri Dvo Prior De Poenitente Ut Reo Posterior De Confessario Ut Judice

Stoz, Matthäus

Anno M.DC.LXXXIX.

Pro tentatis, maximè cùm præsens urget tentatio.

urn:nbn:de:hbz:466:1-37144

futurum esset, si raro, aut minus fixè proponeret? 2. Qui iter facit, etsi frequenter cadat, nihilominus tamen proficit, & tandem ad optatum terminum pervenit, si semper iterum resurgat. Certè ex nobis mortalibus ferè omnes non aliter, quàm cadendo, & surgendo, imus ad cælum. 3. Relapsus hominis, contrarium aliquem conatum adhibentis, censetur esse minus gravis, & ex fragilitate potiùs, quàm ex deliberata malitia accidere. 4. permittit DEUS relapsum, ut in primis homo agnoscat se ex se nihil habere, nihil posse; & opem divinam a deo sibi necessariam ferventiùs imploret, majoremque diffidentiam sui ipsius acquirat & humilitatem. Deinde, ut DEUS, qui humilibus dat gratiam, exaltare eum possit ad tantò majorem sanctitatem in terris, & gloriam in cælis. 5. Frequens proinde relapsus esse potest, & debet occasio non tam abjiciendi, quàm suscipiendi spem de magno progressu, in via virtutis & perfectionis faciendi. Rectissimè denique 6. Reginald. *l.c.* ad pusillanimum pœnitentem consolandum: in hujusmodi certamine, inquit, non ille, qui cadit, vincitur (dummodo surgere studeat) sed qui, fugiendo arenam, pugnare desinit, aut adversario se sponte dedit.

Pro tentatis, maximè cum præsens urget tentatio.

169. X. Cùm quis ad peccatum aliquod allicitur, sive jam à tentatione, sive à propria concupiscentia, occasione, vel alio homine, sciat id non fieri, nisi tantùm per Diabolum, talibus utentem instrumentis. DEUS enim neminem tentat, *Jacob, i. v. 13.* sciat autem præterea,

hunc ipsum Diabolum fore deinde illius lictorem, accusatorem, & carnificem; qui nimirum illum postea ad tribunal DEI rapier, coram DEO de commisso peccato accusabit, petètque sibi reum tradi pœnis æternis pro digna præstite obedientiæ mercede torquendum. Quis verò jam a deo demens est, ut furtum, homicidium &c. faciat ad instinctum illius, à quo ipso scit certò, se deinde pendendum, coram Judice accusandum, & ad supplicium rapiendum?

170. XI. Quando præsens est periculum peccandi, & tentatio gravis jam actu urget, tunc enim vero vel maximè opus est validis remediis. Præscribunt DD. passim 1. ut tentatus in memoriam revocet, & singulari studio renovet Præsentiam DEI, Angeli Custodis &c. & 2. consideret, DEO, Angelis, totique Cælo se spectaculum esse in hac arena & pugna; 3. consideret, quantis clamoribus Christus è Cælo dehortetur à peccando. 4. consideret, sibi à Christo auxilium, & manum porrigi ad vincendum, 5. sibi ipse ob oculos proponat unum vel plura, vel omnia, & singula Passionis Christi mysteria. 6. consideret Christum ante se in cruce pendentem, & expansis brachiis, fauciato corde, lacrimantibus oculis, vulneribus toto corpore hiantibus orantem, ne hoc & hoc peccato cruciatum ipsius augere velit. 7. consideret infandam peccati turpitudinem, horrenda illius damna, mortem imminentem, Judicem fulminantem, apertum infernum, æterna supplicia, æterna præmia, & similia alia apud Reginald. *l.c. n. 183.* Quæ omnia sunt quidem omnino longè præstantissima; Sed quid juvant

vant ægrum pretiosa pharmaca, si ei jam in agone constituto non possint esse usui? sicut hîc sæpissimè fit; cum nimirum tentatio vel passio tristitiæ v. g. Timoris, Iræ, & maximè carnis est adeo vehemens, ut licèt usam rationis non tollat, valde tamen perturbet, reddâtque inhabilem ad instituendam seriem aliquam de rebus divinis considerationem. Qui involuti sunt naufragio, ruinæ teçti, incendio adium, hostium globo seu turmæ, non solent ita esse otiosi & collecti, ut morosæ alicui considerationi vacare possint; sed nec illi multo plus possunt, quos valde vehementes tentationes & passionis, quasi torrennes iniquitatis conturbant; quasi dolores inferni circumdant, & quasi laquei mortis præoccupant. *Pf. 17. v. 3. & 4.* Experientia docet non tantùm rudiores, sed etiam peritiores sæpe in tali versari statu, ut de iis cum veritate dici possit illud *Pf. 106. v. 27.* turbati sunt, & moti sunt (à consensu (ob tenuitatem tamen & infirmitatem non pleno) ad dissensum, mox iterum ab isto ad illum, quasi jam ad sinistram, jam ad dextram titubando) sicut ebrius, & omnis sapientia eorum devorata est.

Quid ergo hic consilii? unicum ferè, certè præcipuum est, ut sicut in subitis & magnis periculis corporis quilibet ipsa naturâ dictante solet statim omnium hominum opem, & fidem inclamare; ita & in magno præsentique animæ discrimine DEUM & superos in auxilium ferventer advocemus. Neque necesse hîc est, aut tempus patitur, instituere comprecationem XL. Horarum; sed sufficit, majore tamen cordis quàm oris cla-

more, semel iterumque unam vel alteram ex brevissimis hujusmodi Oratiunculis ingeminare: *Domine adjuva me! saluum fac servum tuum Domine! Domine libera me ex hac hora! Domine vim patior; responde pro me! Domine ad adjuvandum me festina! Domine porrige operi manuum tuarum dexteram tuam! JESU bone miserere mei, & salva me! Domine ne permittas me, separari à te! Dominus meus & DEUS meus! Egone peccabo in te? non faciam hoc in æternum.* Et ita cum olim fieret in mari motus magnus, & navicula operta esset fluctibus, Christus excitatus fuit è somno, ventisque imperavit, & tranquillitatem magnam reddidit, ad unicam hanc discipulorum exclamationem: *Domine! salva nos; perimus! Matth. 8. v. 25.* Sic etiam Israëlita, quoties tribulatio urgebat, clamaverunt ad Dominum, & toties de necessitatibus eorum eripuit eos. *Pf. 106.* Ipse quoque DEUS cuilibet speranti in ipsam promisit, & *Pf. 90. v. 15.* dixit: clamabit ad me, & ego exaudiam eum, vel auferendo tentationem, vel dando gratiam superandi illam. Multùm hîc etiam proderit, si quis sententiam aliquam ex allatis *sup. à n. 247.* peccato, in cujus præsentis periculo est, contrariam & usu quodam sibi jam familiarem aliquoties repetat. Qui autem neque isthoc remedium ampliùs adhibere potest, ille jam ultra humanæ libertatis terminos violentiæ tentationis & passionis abreptus esse videtur; vel aliàs etiam extra periculum debitam suarum & divinarum rerum memoriam curamque non habere. Ad quam proinde esset ante alia extimulandus.

171. XII. In specie autem loquendo de præfenti periculo peccandi in tentatione & concupiscentia carnis, nobis domesticâ eoque magis infestâ, videntur efficaciora cæteris esse sequentia remedia.

I. Ut quis semel, bis, terve dicat linguâ, si solus; vel mente, si cum aliis sit, hanc multis jam experimentis felicissimè probatam Oratiunculam: *Per Sanctam Virginitatem tuam, & immaculatam Conceptionem, ô Purissima Virgo, emunda cor meum & carnem meam in nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti Amen.* Simulque admotâ ad pectus dextrâ efformet parvo pollicis ductu signum Crucis. Quod etiam coram aliis facilè potest ita fieri, ut nemo illorum advertat.

II. Ut mentem, animûmque ad aliam quamcumque rem obviam seriò applicet, seriò v. g. conando inire numerum regularum in aliquo tecto, litterarum in aliqua pagina, rotularum in fenestris, ramorum aut foliorum in arbore, florum in horto, vel prato, lapillorum in solo &c. Cùm enim intellectus non possit pluribus rebus ex æquo cogitandis intentus esse, hoc ipso, quòd uni rei seriò se impendat, deficit, vel etiam omnino desinit cogitatio de aliis. Noctu verò in tenebris seriò conetur in memoriam revocare, quæ ab una, vel altera septimana honestè egit, dixit &c. vel seriò cogitet de negotiis aliquibus, quæ ratione officii, statûs, vel conditionis labore majore & studio ab ipso curanda fuerunt, sunt, velerunt; modò nihil sit tale, quòd vel à longe rursus obscænum aliquid possit ingerere phantasiæ.

III. Ut sensus voluptatis tollatur per sensum doloris; quòd fieri potest variis corporis castigationibus, Sed non

omnes possunt omnibus, aut ubique esse usui, Modus optimus est, quo quisvis ubivis, etiam coram aliis, facilè possit lascivientem carnem, ejûsque pruritus compescere, si aciculâ v. g. aliâve simili parva cuspidè paulò acriùs infixâ, sine periculo tamen gravis læsionis, digitum, manum, brachium, aut pectus compungat. Multùm etiam ad motus carnis sedandos juvat, mutare situm corporis; ut, si jacentem aut sedentem invadant, surgat; si stantem, obambulet, maximè gradu citatiore, vel suscipiat aliquem laborem &c. Desinunt etiam equi lascivire, si post unam alteramve circumgitationem subjectis calcaribus incitentur in cursam.

IV. Etsi cum tentationibus carnis tam parùm, quàm cum lutofo homine, luctandum sit; sed omnino quilibet, qui munditiem amat, fugere debeat; expedit tamen etiam plurimùm, ut fuga non sit mera fuga; neque recessus à malo fiat sine progressu in bono Castitatis. Quoties ergo aliquis à Diabolo infestatur tentatione carnis, ut vexet vexantem, illâ neglectâ studeat hos vel similes actus virtutum amore Castitatis exercere, dicendo in animo & ex animo

1. Doleo Domine de omnibus peccatis contra castitatem unquam commissis.
2. Offero tibi, ô JESU! in satisfactionem dolores flagellationis & spineæ coronationis tuæ.
3. Rogo te Domine, ne permittas, me sub capite spinoso esse membrum delictis deditum.
4. Utinam omnes de suis contra Castitatem peccatis etiam mecum seriò dolerent.
5. Domine custodi omnes innocentes in puritate cordis & corporis &c. Ita non tantùm defensivè, sed offensive belligeramus cum hoste

hoste nostro; qui proinde vel omnino cessat nos impugnare; vel multò rariùs & remissiùs id facit, si videt, aliud se nihil efficere, quàm ut tentando præbeat nobis semper occasionem, tot actus virtutum exercendi. Idque experti sunt non pauci. V. Cùm Dæmones sint tam superbi spiritus, vehementer horrent & fugiunt, si ipsi nos humiliemus, & illos despiciamus. Sic S. Franciscus Borgias Diabolum, qui ei, agris servienti in Xenodochio, dicebat: *Tantus cum sis, inter scurras versari qui potes?* statim instar fumi fecit evanescere hoc responso; *miror ego, quòd tu, cum tam superbus sis, me miserum dignaris alloqui.* Alius diabolum in porci specie sibi infestum fugavit, dicendo: *Ergòne ex Angelo porcus factus es miser?* Sequere igitur consilium optimum Thomæ Kemp. l. 3. cap. 6. n. 4. & cùm Diabolus mala inferit & immunda, impu: a illi & dicito: *Vade immunde Spiritus! erubescere miser! valde immundus es, qui talia infers auribus meis. Dignus ego non sum, ut propter me ad tam sordida te dimittas &c.*

Pro Confessariis.

172. Denique, ut quæ ad spirituales hominum morbos curandos pertinent, quasi in unam summam recolligam, observentur seqq. documenta, ex parte jam olim à S. Francisco Xaverio, utriusque orbis Thaumaturgo, tradita, lib. 6. vita cap. 12. & 17. I. Confessarius animorum sanandorum cupidine accensus, comiter benignèque excipiat confitentes, nullam se veritatem, sed omnem facilitatem ostendendo, sicut in initio, ita & in decursu, ut spiritualis Medici benignitas pellat eos ad omnia conscientia: suæ vulnera

sincerè aperienda. II. Cùm non omnino nulli sint, qui pudore impediti quandoque commissa scelera majore scelere supprimant, salubri confessionis remedio in perniciem verso; idcirco adversus extialem hanc verecundiam omni ope & arte certari debet. Expediùs autem via id fieri non potest, quàm cum magna charitate ostendendo, se paratum ad illum quàm optimè juvandum, extenuando peccata (jam fortè dicta) ob fragilitatem naturæ, ob vehementiam passionis, tentationis, occasionis &c. extollendo infinitam DEI Clementiam & Misericordiam; dicendo, se nòsse longè graviora peccata, quàm ipse possit afferre; proponendo exempla eorum, qui ex gravissimis peccatoribus facti sunt magni servi & amici DEI, ut S. Augustinus ex hæretico & fornicario, S. Cyprianus ex Mago, & venefico, S. Theophilus ex mancipatu Diaboli, S. Moyses ex latrone &c. S. Maria Magdalena, S. Maria Ægyptiaca, S. Thais, S. Pelagia &c. ex mancipatu Veneris &c. inter quos etiam ipse, si ritè confiteatur, esse possit; dicendo, se quoque peccatorem esse, & majora commissurum fuisse, vel adhuc esse, quàm ipse habeat, nisi DEUS singulariter custodire voluisset, aut adhuc velit. cit. cap. 17. III. Post morbum per sinceram & integram peccatorum confessionem cognitum exploranda est etiam pœnitentis voluntas & facultas. In voluntate enim, si non sit, debet primò accendi fervor suscipiendi seriam curam suæ salutis. Viribus quoque sic sunt attemperanda remedia, ut iis nullus obruatur, vel deterreatur. Quod si Confessarius putet, suâ operâ aliquem constantiùs usurum, neque tamen satis esse